

Udskriftsdato: 22. februar 2021

KEN nr 9899 af 06/11/2009 (Gældende)

Pressenævnets sag nr. 2009-6-0876

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2009-6-0876

Pressenævnets sag nr. 2009-6-0876

Resumé

Et forbund klagede som mandatar for to medlemmer – den tidligere leder og den tidligere souschef – over dokumentarudsendelserne ”Pædofil i børnehaven” på TV 2.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Pressenævnet finder, at navnlig udsendelsen af 7. maj 2009 giver indtryk af, at klagerne på tidspunktet for krænkelserne var vidende om, at pædagogmedhjælperen begik seksuelle overgreb mod børnene, og at klagerne alligevel undlod at handle på baggrund af denne viden. Pressenævnet har herved tillagt det afgørende betydning, at det i udsendelsen oplyses, at ”Pædagogen pågriber altså [C] i alvorlig krænkende adfærd over for fire drenge” og ”... at en pædagog har pågrebet [C] ved legetårnet”, hvilket ikke er korrekt, idet medhjælperen ikke længere var til stede ved legetårnet. Da oplysningerne er egnede til at påføre klagerne skade af betydning, og da oplysningernes rigtighed ikke er utvivlsom, er klagerne berettiget til at få bragt et genmæle heroverfor.

I medfør af medieansvarsloven § 49 pålægges det herefter den ansvarshavende redaktør af TV 2 efter retningslinjerne i lovens § 39 at offentliggøre følgende:

”Speak: TV 2 omtalte i maj i dokumentarprogrammet ”Pædofil i børnehaven” pædofili-sagen fra Beder, hvor en pædagogmedhjælper blev idømt fængsel for seksuelle overgreb mod børn i børnehaven Grønnebakken. Den tidligere leder og den tidligere souschef af Grønnebakken har klaget til Pressenævnet over udsendelsen. Nævnet har bestemt, at de er berettiget til at få bragt følgende meddelelse om deres opfattelse af sagen:

Udsendelsen kan give offentligheden det indtryk, at de ansatte i børnehaven var bekendt med, at den senere dømte pædagogmedhjælper begik overgreb mod børnene, uden at man fandt grund til at gribe ind.

Det fremhæves i udsendelsen, at lederen var klar over, at der var begået et overgreb ved en bestemt lejlighed i børnehavens legetårn. Medhjælperen blev imidlertid ikke grebet på fersk gerning af personalet, som det fejlagtigt oplyses i udsendelsen. Overgrebet blev beskrevet af ét af børnene i børnehaven.

Det har efterfølgende ved domfældelse af pædagogmedhjælperen kunnet konkluderes, at pædagogmedhjælperen ved denne og andre lejligheder har begået seksuelle overgreb. Vi ønsker imidlertid at understrege, at dette er afdækket ved politiets efterforskning, og at vi ikke tidligere har haft viden om de strafbare forhold.

Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på nævnets hjemmeside: pressenaevnet.dk.”

[K] har som mandatar for medlemmerne [A] og [B] klaget til Pressenævnet over en udsendelse på TV 2 den 30. april og 7. maj 2009, idet TV 2 har afvist at bringe et genmæle.

[A] er tidligere leder af Børnehuset Grønnebakken i Beder, og [B] er tidligere pædagogisk leder. De omtales i udsendelsen som henholdsvis leder og souschef.

1 Sagsfremstilling

TV 2 sendte to dokumentarudsendelser: "PÆDOFIL I BØRNEHAVEN". Udsendelserne beskriver navnlig tiden forud for politianmeldelsen af pædagogmedhjælperen [C] [efternavn], der ved dom af 21. december 2007 er idømt tre års ubetinget fængsel samt frakendt retten til at arbejde og opholde sig sammen med børn under 18 år for gennem to år at have begået seksuelle overgreb mod børn i Børnehuset Grønnebakken (Beder-sagen).

I udsendelserne udtrykker forældre til børn i børnehaven forundring over, at institutionens øvrige personale ikke fattede mistanke til pædagogmedhjælperen. I den forbindelse refereres navnlig fire episoder, jordbær-, kilder-, foto- og spejlepisoden. Af udsendelsen 30. april 2009 fremgår bl.a. følgende:

"*Speak*: Fire gange henvender forældre sig i børnehaven, fordi de mistænker [C] for pædofili, men han bliver ikke stoppet.

[*D*], *forælder, Grønnebakken, Beder*: Man vidste jo godt noget. I havde jo set nogen ting. I havde jo observeret noget. Hvorfor gjorde I ikke noget?

Speak: Personalet siger, at de ikke har haft mistanke til [C]. Nu kan TV 2 dok fortælle, hvad der i virkeligheden skete, da [C] misbrugte mindst 13 børn gennem to år.

...

Speak: [C] blev sendt tre år i fængsel, men forældrene mener stadig ikke, at de har fået svar på, hvordan det kunne lade sig gøre for [C] at udnytte deres børn seksuelt.

[*E*], *forælder*: Hvordan kan man på en legeplads, hvor der kun er en bakke og et legetårn, få lov at gemme sig længe med en gruppe børn og begå overgreb mod dem? Jeg tænker i en institution, der er lavet af glas, hvordan kan det lade sig gøre inde på en af stuerne?

[*D*]: Hvis min datter kan høre børn omkring sig i et legetårn og andre voksne, og det så alligevel er muligt for [C] at få hende til at lægge sig ned og røre ved hende og få hende til at tage tøj på igen og komme ud fra det legetårn, uden der er nogen, der opdager det? Så er der nogen, der ikke er til stede, selvom de er der.

...

Speak: Samarbejdsproblemer prægede hverdagen. Lederen var sygemeldt og sagde senere op. Souschefen måtte i lange perioder fungere som leder, og der blev ikke taget hånd om problemerne.

...

Lilly Rangstrup, familierapeut: Der [forældrenes beskrivelse af C] passer han jo fint ind på profilen af en pædofil, som ved at opføre sig tilstrækkeligt tillidsfuldt – ved at være venlig, hjælpsom, den, der gerne vil, den, der er sjov, den, der egentlig tilbringer mest tid sammen med børnene – indtil alle er beroliget, og så er det, at han jo ikke holder, mens legen er god.

...

Lilly Rangstrup: Vi skal huske, at det er også svært for personale at få ind i deres hoveder, at sådan noget her kan foregå. Og så har vi også en vis blufærdighed over for vores kolleger og deres påfaldende grænseoverskridende adfærd. Og så kører det jo bare.

Speak: En række børn begyndte at fortælle deres forældre om de hemmeligheder, de havde med [C]. Allerede efter et halvt år fik institutionen den første henvendelse fra et forældrepar, der mistænkte [C] for at krænke deres barn.

Lilly Rangstrup: Forældre gør sig store overvejelser, før de går hen i børnehaven og siger: Der foregår noget, som vi ikke bryder os om.

Speak: Den første episode blev siden kaldt jordbærepisoden. En pige fortalte sin mor om en leg, hvor [C] igen og igen fik hende til at rulle ned ad bakken på legepladsen. Nedenfor havde [C] taget imod hende, puttet et jordbær ned i hendes trusser og presset det mod hendes kønsorganer. Moderen var så forfærdet, at hun gik til tillidsrepræsentanten. Hun sagde, at [C] var gået over stregen, og at institutionen nu

måtte ridse reglerne op for [C]. Tillidsrepræsentanten sagde, at hun ville tage sig af det, men der skete ikke mere, og [C] blev ikke stoppet.

Lilly Rangstrup: Man skal være meget mere opmærksom på, når først der har været én grænseoverskridende handling, så kan der nemt komme flere.

Speak: Allerede to måneder efter jordbærepisoden kom den næste henvendelse fra et bekymret forældrepar, fotoepisoden. En pige fortalte sin mor, at hun ville have [C] til at hjælpe med at bygge en snurretop, men [C] krævede, at pigen så skulle lade sig fotografere. Hun skulle sidde på hug, så underbukserne kunne ses og kigge i kameraet, mens han tog billeder. Det foregik i skjul bag nogle reoler. Pigen havde grædt, og hun var meget ked af det, [C] havde gjort. Hun fortalte, at han kun tog billeder af hende, og at hun ikke måtte sige det til nogen. Moderen henvendte sig til souschefen, som indkaldte en pædagogisk konsulent fra kommunen. Forældrene fortalte, at de syntes, at [C] var alt for tæt på deres datter, at hun klæbede til ham og sad meget på skødet af ham. Da [C] kom til mødet, havde han en forklaring parat. Det var ikke et rigtigt kamera. Han havde brugt et metaletui og havde ladet som om, det var et kamera. Det var bare en leg. Souschefen og konsulenten valgte at tro på [C] frem for pigen. Det lykkedes dem at få forældrene til at droppe sagen. Forældrene fik opfattelsen af, at institutionen ville sørge for, at [C] ikke længere var alene med børnene.

...

Speak: [C] havde nu i halvandet år begået alvorlige overgreb mod børn i institutionen. To gange havde forældrepar fortalt, at de mente, at [C] krænkede deres børn seksuelt, men hver gang havde institutionen troet på [C] frem for at tro på børnene og forældrene.

...

Speak: Børnene begyndte at vise klare signaler på, at der var noget galt i børnehaven. Signaler, der alle pegede i retning af seksuelle overgreb. En gruppe drenge begyndte at lege med deres afføring. Der var meget snak om tissemand og tissekoner. Nogle børn gemte sig i garderoben, når personalet sagde til dem, at de skulle ud på legepladsen, hvor [C] var. Børnene blev skældt ud og sendt udenfor til [C].

Lilly Rangstrup: Hvis barnet for eksempel siger: Jeg vil ikke ud på legepladsen. Jamen, her i institutionen har vi det sådan, at alle børn skal på legepladsen. Og det barnet måske forsøger på at sige, det er: Jeg kan ikke lide at være på legepladsen, fordi der er altså én, der overgriber mig seksuelt. Men det sprog har et barn jo ikke.

...

Speak: Garderoben blev fyldt med blå tisseposer. Børn, som havde været renlige i et år eller mere, var begyndt at tisse i bukserne. Endnu et klart signal på seksuelle overgreb, der blev overset.

...

Speak: I institutionen var der påfaldende mange børn, der blev taget i at gå rundt uden bukser på.

...

Lilly Rangstrup: Det er altså ikke børnenes ansvar at komme og sige, at vi er overgrebet. Det er altså de voksne, der skal holde øje med, hvordan børnene har det. Det er de voksne, der skal opdage, at der bliver begået overgreb.

...

Speak: [C] havde nu været ansat i et år. Han kamuflerede mange af sine overgreb som kildelege, hvor han kunne røre ved børnene under dække af, at de tumlede. I foråret 2006 er der igen en pige, der fortæller sine forældre foruroligende ting om [C]. Pigen var blevet meget optaget af sine kønsorganer, og en dag fortalte hun sine forældre, at "[C] kilder mig i tissekonen". Da pigen kunne se, at hendes forældre blev forskrækkede over det, sagde hun i stedet, at "Det kilder i tissekonen, når [C] kilder mig". Forældrene

fortalte souschefen om pigens to udsagn. Hun beroligede forældrene med, at institutionen havde tillid til [C], og at han var en god fyr. Forældrene gik med til at lukke sagen.

I sensommeren 2006 fik institutionen endnu en advarsel om [C]s adfærd fra et forældrepar. Det var nu fjerde gang inden for det seneste år, at bekymrede forældre har henvendt sig, uden at nogen for alvor har grebet ind. Episoden er blevet kaldt spejlepisoden. En sen eftermiddag fik en mor øje på [C] og en pige i et spejl på en af stuerne. Pigen lå sammenkrøbet som i legen ”bjørnen sover”. [C] sad med sit skød mod pigens baller og aede hende på ryggen, mens han kiggede på sig selv i spejlet. De var alene. Moderen gik ind på stuen, og [C] kiggede op på hende. Moderen følte, at det var ubehageligt, som om hun afbrød noget, hun ikke burde have set. Moderen synes, at det var så grænseoverskridende, at hun fortalte det til souschefen og tillidsrepræsentanten, men de afviste hende og sagde, at det var noget mærkeligt noget at sige, da [C] var meget afholdt af både børn og voksne. Personalet i børnehaven nægtede senere, at de var blevet kontaktet af moderen, men hun fastholdt sin forklaring under vidneansvar i retten.

...

Speak: Hvordan kunne [C] slippe af sted med at begå seksuelle overgreb mod så mange børn i så lang tid? Det er personalet, der sidder med nøglen til forklaringen. Indtil nu har de ansatte fastholdt, at de ikke havde mistanke til [C] undervejs.

[E]: Man må da have vidste noget. Snakken må da have gået. Men hvis vi har spurgt direkte, så har der intet været: Vi har ikke haft nogen mistanke. Der har været tillid til [C]. Slut.

...

Speak: Under retssagen blev en række ansatte ført som vidner, og var derfor nødt til at fortælle sandheden. Lederen fastholdt, at [C] var en vellidt kollega, og at ingen havde haft mistanke til ham. Men på tredjedagen tog retssagen en dramatisk drejning.

...

Speak: En enkelt pædagog fortalte nu helt overraskende en ny og ukendt historie. Pædagogen fortalte, at hun gennem halvandet år jævnligt havde klaget til ledelsen over [C]s adfærd. Pædagogens alarmerende vidneudsagn fik Århus kommune til at reagere.

...

Speak: Kommunernes Landsforening, KL, blev hyret som uvildige undersøgere. Nu skulle det frem, hvad personalet havde oplevet med [C].

...

Speak: Rapporten indeholder helt afgørende og rystende forklaringer på, hvad der i virkeligheden foregik i Grønnebakken. Men Århus Kommune valgte at overstrege de afgørende afsnit af KL's rapport, da den blev offentliggjort.

...

Speak: TV 2 dok kan nu afsløre det, som forældrene ikke måtte få af vide. Den rapport, som Århus Kommune sendte til os, var ikke ”låst”. Og derfor har det været muligt at fjerne de sorte overstregninger elektronisk. I det hemmelige materiale kan vi se, at personalet fortalte politiet og kommunen, at de havde massive problemer med [C] i de to år, han var ansat.

...

[F], forælder (refererer til udtalelser i KL rapporten fra personalet): Jeg oplever nogle udtalelser, som er ganske alarmerende og dramatiske. [C] har ikke kunnet fungere i voksensammenhæng. Han har ikke deltaget aktivt i de personalemøder, de har haft. Han har ikke virket som en ansvarlig voksen. Og det har man konstateret og noteret, men ikke handlet på.

Speak: KL rapporten beskriver også, at personalet mente, at [C] var alt for fysisk tæt på børnene. Flere gange sad han i en halv time alene med et barn på skødet. [Læser op fra rapporten:] ”De store piger sad

meget på [C]. Vidnet fandt dette irriterende”, ”alle de øvrige ansatte talte om det og fandt det påfaldende”, ”Pædagogen syntes ikke altid, at det var på sin plads, det var for meget ind imellem, men hun ville ikke blande sig”.

[D]: Noget af det, der står, som jeg jo ikke skulle have set, har været med til at give mig et klart billede af, at der har været nogle pædagoger, som har set noget. Nogle ting som de syntes var grænseoverskridende. Og som de godt kunne mærke lå ud over det normale.

Speak: KL rapporten fortæller tydeligt, at ledelsen igen og igen måtte irettesætte [C]. Souschefen blev kort efter ansættelsen opmærksom på, at [C] var for tæt fysisk sammen med børnene. Bag de sorte overstregninger kan vi se, at hun sagde til politiet, at [C] [refereres fra rapporten] ”skulle passe på sig selv. Når han legede med pigerne i tæt fysisk kontakt, så skulle det ske i det åbne, således at alle kunne se, hvad der foregik.” Men [C] fortsatte med at være for tæt på børnene, og ”Souschefen har efterfølgende flere gange, hvor [C] har siddet meget op og tæt med pigerne, talt med [C] om denne tætte fysiske kontakt til pigerne og sagt: Du skal huske.”

...

Speak: Efter [C]s første halve år i Grønnebakken kom der en ny leder, og hun irettesatte også [C], fordi han havde siddet for tæt sammen med tre piger på en bænk. Hun sagde til ham, ”at han skulle tænke på, hvordan han reagerede overfor andre folks børn.” Men [C] hørte heller ikke efter den nye leder. I vinteren 2006 måtte hun igen irettesætte [C]. Men han blev ikke stoppet og kunne fortsætte sine forbrydelser mod børnene. KL har også undersøgt de fire forældrehenvendelser. Det viser sig, at personalet sagde ét til forældrene, men i virkeligheden gjorde personalet noget helt andet. I den første henvendelse, hvor et barn fortalte, at [C] havde puttet et jordbær ned til hendes kønsorganer, lovede tillidsrepræsentanten, at hun ville gøre noget ved det. Men i et internt notat kan vi se, at tillidsrepræsentanten ikke tog forældrenes bekymring alvorlig [notatet refereres]: ”I min opfattelse har det været en klodset handling fra [C]s side”. Derfor gjorde hun ikke mere ved det end at fortælle souschefen det. I den episode, hvor en pige fortalte, at [C] tvang hende til at posere foran kameraet, blev forældrene beroliget med, at det bare var en leg, og at institutionen havde tillid til [C]. Men forældrene oplyser i dag, at [C] under samtalen indrømmede, at han havde taget billeder med sit eget kamera. Det blev indskærpet, at hvis det gentog sig, ville han blive fyret. Dette har souschefen og konsulenten efterfølgende fortiet. [C] blev nu underlagt skrappe regler. Han måtte ikke have sit kamera med, og han måtte ikke være alene med børnene, hvis han var i fysisk kontakt.

...

Speak: Souschefen slog fast over for de andre ansatte, at fotoepisoden var en misforståelse. Bag de sorte overstregninger [i KL rapporten] kan vi konstatere, at personalet herefter stod sammen om [C]: ”Nu måtte de sørge for, at [C] ikke videre blev mistænkt. Der blev talt med [C] om, at han skulle sikre sig selv ved en korrekt adfærd, så han ikke kom i klemme igen.”

...

Speak: I den episode, hvor en pige fortalte, at [C] kildede hende i kønsorganerne, afviste souschefen forældrenes bekymringer og sagde også denne gang, at hun havde tillid til [C]. Men i virkeligheden var souschefen dybt foruroliget, og hun kaldte [C] ind til samtale. I et internt notat skrev hun: ”Jeg snakker herefter med [C] om kildelegene, at det kan misforstås, og minder ham om de aftaler, vi tidligere har indgået om synlighed”. [C] overholdt altså ikke aftalerne, han var stadig fysisk sammen med børnene i skjul, og ledelsen vidste det.

...

Speak: Pædagogen [som er tilbagevendt efter et års barsel] noterede straks, at [C] var en mærkelig fyr: ”Han var opmærksomhedssøgende over for børnene, som han forsøgte at få til at være hos sig.” Pædagogen overhørte en samtale mellem [C] og en pige: ”[C] talte i en tone, som var det en voksen, der talte med

sin kæreste. Pædagogen fik [C] ud af situationen. Det overskred hendes grænse for, hvordan man taler med børnene.”

Pædagogen forsøgte igen og igen at få stoppet [C]s opførsel, men han modsatte sig. Gennem halvandet år klagede hun jævnligt til ledelsen. Hun mente, at [C] skulle fyres.

[E]: Der siger lederen til hende: Det kan ikke være rigtigt, at jeg skal ordne alting, snak selv med ham om det. Det gør mig vred, at hun overhovedet ikke får nogen opbakning. For det, hun ser, er faktisk reelt.

...

Speak: Til sidst accepterede personalet nærmest [C]s grænseoverskridende adfærd. Bag de sorte overstregninger kan vi se, at en ansat forklarede politiet: Fra de store vinduer i vuggestuen havde hun flere gange set de store piger sidde på skødet af [C]. ”Børnene sad hos ham på en sådan måde, at det i flere tilfælde overskred hendes grænser for det acceptable.” ”Hun havde talt med nogle af de andre ansatte om, at det var klamt at se på.”

...

Speak: Nils Petersen er øverste ansvarlige chef for Børn- og Ungeafdelingen i Århus Kommune.

Nils Petersen, direktør, Århus Kommune: Der er jo ikke nogen i alle de afhøringer, der har været efterfølgende, at der går hen og siger, at vi havde mistanke om, at han var pædofil. Det er der ikke en eneste, der siger.

[E]: Ordet pædofil siger de ikke, nej. Men der en ansat i institutionen, der bruger ordet ”klamt” omkring hans adfærd, og der er vi måske lige på vippen til, at jeg måske nok ville have koblet selv.

...

Speak: Den 9. maj 2007 blev en afgørende dag. Kl. 14 om eftermiddagen afslørede personalet [C]. Alligevel stoppede de ham ikke.

...

[G]: Tårnepisoden var så tæt på, man kan komme for at blive taget på fersk gerning.

Speak: Om eftermiddagen var [C] alene med en gruppe drenge i legetårnet. Én af drengene fortalte siden sine forældre, hvad der skete.

Speak: ... En lillebror til en af drengene sladrede til en pædagog. Da hun kom til tårnet var [C] væk. En af drengene havde underbukserne nede om knæene. Drengene sagde til hende, at ”[C] siger, at det må vi godt. Det må vi godt inde i tårnet. Der er ingen, der må vide det. Så skal vi tage billeder og lave film”.

[E]: Så der bliver han faktisk afsløret over for en kvindelig pædagog.

[G]: Jamen, så er det taget på fersk gerning. Det er det simpelthen.

Speak: Pædagogen fortalte straks lederen, hvad der var sket, og derefter konfronterede hun [C] på legepladsen. Igen havde han en forklaring parat. Han havde bedt drengene om at tage deres bukser på. Men en dreng stillede sig op lige foran [C] og sagde, at det ikke passede, for [C] havde jo selv sagt til dem, at de skulle tage bukserne af. Selvom det nu måtte stå klart for lederen, at [C] sandsynligvis havde begået en forbrydelse mod drengene i tårnet, foretog hun sig ingenting. Hun indberettede ingenting til forvaltningen, selv om det var hendes pligt, og derfor blev politiet ikke tilkaldt.

...

Speak: Steen Bønsig er ekspert i forvaltningsret ved Ålborg Universitet.

Steen Bønsig, lektor, Ålborg Universitet: Så er der tale om en overtrædelse af hendes forpligtigelser som en del af hendes ansættelse hos forvaltningen.

...

Speak: Direktør Nils Petersen oplyser i dag, at lederen senere fik en skriftlig advarsel, fordi hun ikke gik videre med oplysningerne.

Nils Petersen: Det er jeg rigtig ked af, og jeg forstår det for så vidt ikke, at det ikke skete. At det ikke bliver bragt videre. Især til forældrene. Altså, det er det jeg er mest ked af. At det ikke sker.

Speak: Den 25. juni 2008 frikendte Kommunernes Landsforening Århus Kommune og personalet i Grønnebakken for ansvar. Frifindelsen blev lanceret som det endelige punktum for sagen, og KL's undersøgelse blev kaldt uvildig.

Steen Bønsing: Jeg vil ikke betegne KL som uvildig. Kommunernes Landsforening er jo kommunernes landsforening. Og det vil sige, at de er jo etableret og betalt og så videre af kommunerne. Så jeg synes, det er svært at kalde det for en uvildig instans.

Speak: KL konkluderede, at ingen i institutionen havde haft mistanke til [C]. KL vurderede, at hverken personale eller ledelse kunne stilles til ansvar for, at [C] ikke blev stoppet."

TV 2 bragte den 7. maj 2009 anden del af "PÆDOFIL I BØRNEHAVEN". Af udsendelsen fremgår bl.a. følgende:

"*Speak:* [E] og [G] ved, at personalet pågreb [C] efter, at han havde misbrugt deres barn i et legetårn. Nu har de fundet ud af, at lederen *ikke* meldte det til politiet.

...

Speak: TV 2 dok kan i dette program afsløre, at personalet forsøgte at skjule belastende oplysninger om [C] for forældrene, for kommunen og for politiet.

...

Speak: Personalet siger, at de ikke havde mistanke til [C], men i første del af "PÆDOFIL I BØRNEHAVEN" kunne TV 2 dok via hemmeligholdte dokumenter afsløre, at personalet kendte til [C]s grænseoverskridende adfærd, og at flere kollegaer advarede ledelsen om ham.

...

Speak: TV 2 dok undersøger i dette program, hvad der skete i de fem dramatiske uger efter, at [C] blev afsløret og meldt til politiet. Hvordan håndterede ledelsen i Grønnebakken, kommunen og politiet sagen? Fortalte personalet hele sandheden til politiet, eller skjulte de noget?

...

Speak: Århus Kommune fik lavet to undersøgelser [KL rapporten og "Seksuelle overgreb mod børn i daginstitutioner" af Red Barnet]. Kommunen konkluderede, at personalet ikke kunne drages til ansvar for, at [C] havde mulighed for at begå overgrebene.

...

Speak: Den 9. maj 2007 havde [D] lige spist aftensmad med sine børn, da hendes datter ville tale med hende.

[D]: Så siger hun til mig, at [C] har spurgt, om han måtte se hendes tissekone flere gange den dag: Og han er løbet efter mig ude på legepladsen og spurgt, om han måtte se min tissekone så mange gange. Og nu gider jeg ikke have det mere. Men du må ikke sige det til nogen. Og så siger jeg: Hvem er det, der siger, at jeg ikke må sige det til nogen? Og det siger hun så: Det er [C], der siger det. Hun var så glad for [C]. Meget, meget glad for ham. Og han har betydet rigtig meget for hende, og hun har skullet løfte noget.

...

Speak: Familien aftalte med lederen og souschefen, at de ville komme næste morgen for at snakke sagen igennem.

[F]: De forsøger så nogle gange at sige: Jamen, man skal også tænke på de ansatte, og det er jo et barn, der har sagt det. Det er jo ikke sikkert, det passer. Vi kender [C] som en god fyr. Vi har ikke anledning til at tro, og. Sådan flere forskellige forsøg på, at ligesom at sige: Tag det nu med ro. Det her er nok noget, vi

skal ordne bag lukkede døre, og så vil du på et eller andet tidspunkt få af vide, hvordan det endte. Men det er ikke min tilgang til det.

Speak: [F] og [D] insisterede på, at forvaltningen skulle inddrages. Samme eftermiddag [10. maj 2007], mødtes [F] og [D] med de to ledere og en områdechef. [F] forlangte, at områdechefen meldte sagen til politiet.

[F]: Det reagerer han, synes jeg, meget specielt på. Sådan, som om, hvad er nu det for noget. Er det nu nødvendigt? Så rejser jeg mig op, siger til ham: Nu har du en time, og hvis ikke du har truffet nogen beslutning om en time, så kontakter jeg politiet og anmelder det her.

Speak: [C] blev meldt til politiet og sendt hjem fra institutionen, men [F] og [D] måtte ikke fortælle andre, hvad der var sket. Og til deres store forundring skete der ingenting i dagene efter.”

Af udsendelsen fremgår det, at pædagogmedhjælperen politianmeldes, og pigen videoafhøres, hvorefter medhjælperen sigtes. Forældre til børn i institutionen orienteres tre uger efter medhjælperens bortvisning om årsagen. Udsendelsen fortsætter:

”*Speak:* Som TV 2 dok fortalte i første del havde souschefen arbejdet tæt sammen med [C] igennem to år. Hun var opmærksom på, at han var alt for tæt på børnene. Hun irettesatte ham utallige gange, og hun fandt ud af, at han alligevel fortsatte med sine grænseoverskridende aktiviteter. Selvom [C] nu var under mistanke, fastholdt souschefen over for forældrene, at der ikke havde været nogen problemer med pædagogmedhjælperen. Den forklaring troede forældrene ikke længere på.

[G]: En af fædrene til de andre børn, som var sur og tosset, ked af det og rigtig gal. Altså, virkelig, virkelig gal. Og han rejste sig op med en løftet pegefinger.

[E]: Og siger: Det her er ikke i orden. Det her er overhovedet ikke i orden. Da rejser institutionslederen sig og kommer tilbage lidt efter med sin opsigelse.

Speak: Souschefen kunne ikke længere klare presset, hun sagde sit arbejde op på stedet og forlod Grønnebakken for altid. Hun har efterfølgende været sygemeldt i en lang periode.

...

Speak: Næste morgen, mandag den 4. juni 2007, kontaktede [F] Århus Kommune. Han krævede, at der blev holdt et orienteringsmøde i Grønnebakken med deltagelse af den øverste ansvarlige, direktør Nils Petersen.

...

Speak: Til orienteringsmødet vidste kun få, at bekymrede forældre mindst fire gange havde advaret institutionen om, at [C] krænkede deres børn... Selvom [C] nu var under anklage for sexovergreb, og politiet prøvede at bygge en sag op, så havde personalet stadig ikke fortalt om episoderne.

...

Speak: Nu stod det klart for alle, at personale og ledelse i børnehaven ikke havde fortalt, hvad de vidste om [C].

Nils Petersen: Det havde da været rart at vide, for det havde da signaleret lidt mere viden, end det så kommer frem på det møde, at jeg i det mindste vidste de ting.

Interviewer: Fordi det forældrene ligesom oplever, det er, at der er nogen, der holder noget hemmeligt.

Nils Petersen: Ja.

Speak: Har du en forståelse for det?

Nils Petersen: Ja, det har jeg forståelse for.

...

Speak: Kommunen var presset. Efter et par dage måtte Børn og Ungechefen indrømme, at et forældrepar havde advaret imod [C] i 2005.

...

Speak: TV 2 dok har undersøgt tårnepisoden, og hvorfor den blev holdt hemmelig af personalet i over en måned.

[Episoden beskrives].

Speak: Pædagogen pågriber altså [C] i alvorlig krænkende adfærd over for fire drenge. Pædagogen fortæller det straks til lederen, men lederen gør ikke noget ved det.

[E]: Hvad skal der til? Hvor meget skal der til? Hvor mange ting skal der til for, at de fattede, at denne her mand, han skulle ikke være sammen med børn?

Speak: Lederen fortæller ikke forældrene, at deres sønner øjensynligt har været udsat for et seksuelt overgreb.

[E]: Da jeg henter min søn den dag, hvor tårnepisoden fandt sted, får jeg ikke noget af vide om noget.

Speak: TV 2 dok's undersøgelse af sagen viser, at lederen stik i mod alle regler ikke straks fortæller forvaltningen om [C]s overgreb. Politiet bliver heller ikke tilkaldt, og [C] kan møde på arbejde næste dag.

...

Speak: Dagen efter tårnepisoden, den 10. maj, bliver [C]s sidste arbejdsdag i Grønnebakken. Ikke fordi lederen fortæller kommunen, at han er blevet afsløret i krænkende adfærd - det gør hun nemlig ikke - men udelukkende fordi [F] og [D] presser institutionen og forvaltningen til at melde deres datters sag til politiet. [C] bliver suspenderet.

...

Speak: På politigården får forældrene Århus Kommunes anmeldelse af [C] udleveret. Vi kan læse, at kommunen udelukkende anmelder [F] og [D]s sag. Tårnepisoden er ikke nævnt med ét ord. I politiets papirer kan [E] og [G] se, at lederen fire dage senere, 14. maj, bliver afhørt i telefonen af politiet. Da forældrene ikke må tage afhøringsrapporten med ud fra politigården, skriver [E] ned, hvad lederen siger i konfrontationen med politiet: "Ellers har der aldrig været nogen mistanke til mistænkte. Institutionen har haft tillid til ham."

[E]: Udover, at hun siger, at institutionen har tillid til [C], så nævner hun ikke - selv om hun havde chancen på det her tidspunkt - overhovedet noget om tårnepisoden.

Speak: Lederen fortæller altså heller ikke her politiet, at en pædagog har pågrebet [C] ved legetårnet.

Nils Petersen: Jeg har stor forståelse for, at folk kan komme til at lave fejl. Og jeg har forståelse for, at det er ulige lettere at sidde - som vi nu sidder og gør - at kigge på medarbejdernes ageren to år tilbage, når vi ved alt, hvad der skete bagefter.

Speak: Da lederen ikke gør politiet opmærksom på tårnepisoden, bliver den ikke efterforsket. Fire vigtige vidneudsagn fra drengene og pædagogen er i fare for at gå tabt.

[E]: Dét, at hun udelader de oplysninger, kunne have ført til, at [C]s sag var faldet fra hinanden. Der var kun ét barns udtalelser, der kunne fælde ham på det tidspunkt. Der holdt hun hånden over [C].

Speak: I TV 2 dok's gennemgang af sagen kan vi se, at lederen glemmer at fortælle flere ting til politiet ved afhøringen den 14. maj. Lederen har nemlig opdaget, at [C] har været i institutionen og fjernet flere ting fra sit rum, måske et videokamera. Det får politiet heller ikke noget at vide om.

...

[E]: At man ikke fratog ham nøgle og det hele, men at han kunne tage ud og fjerne det.

Speak: Lederen fortæller heller ikke politiet, at der er fire forældrepar, der har henvendt sig i institutionen, fordi deres børn har fortalt om [C]s forbrydelser.

[F]: Altså, jeg har ikke noget indtryk af at, som jeg læser det, at personalet på nogen måde har været til gavn i den her fase, og derfor er det selvfølgelig også, at det trækker ud, fordi politiet selv skal skaffe det hele.

Speak: I stedet tager lederen på ferie lige inden, sagen eksploderer i Beder den 29. maj.

Nils Petersen: Jeg er helt sikker på, at den her leder har fortalt, har ikke på noget tidspunkt forsøgt at skjule noget som helst i denne her sag.

...

Speak: Nils Petersen og lederen må erkende [på et møde med forældrene], at kommunen i fem uger har holdt det hemmeligt for forældrene, at kommunen ved, at deres sønner har været udsat for en forbrydelse i legetårnet. Til gengæld påstår lederen på mødet, at hun har meldt tårnepisoden til politiet. Men en af forældre havde inden mødet ringet til politiassistent Gitte Christensen og tjekket lederens oplysning. Han kan fortælle Nils Petersen, at lederen ikke har anmeldt episoden til politiet, hverken skriftligt eller mundtligt. Noget stemmer ikke.

...

[G]: Lederen siger, at hun har meldt episoden til politiet. Og den anden forælder siger, at det har hun ikke, fordi han har selv tjekket med politiet for at høre, om det var kommet til politiet, den her tårnepisode. Og det er den ikke endnu. Så det er altså ikke sandt, det hun siger, lederen.

Nils Petersen: De mennesker, der er involveret i det, fra Børn og Unges side, de har fastholdt hele vejen og gør, at de sagde det til politiet. Politiet siger så, at de ikke fik det af vide. Og det er lidt svært for tredjepart, både dig og mig, og så vurderer, hvad der er rigtigt i den sammenhæng.

Interviewer: Jamen, hvad vurderer du?

Nils Petersen: Jamen, jeg vurderer det ud fra at sige, jamen uanset om hvordan og hvorledes, hvis de havde foretaget nogen skriftlighed omkring det her, så havde vi vidst det.

Interviewer: Jamen, politiet er jo skriftlige. Altså, hos politiet kan vi jo se, at de ikke har fået noget af vide.

Nils Petersen: Ja, vi kan se, at politiet ikke har skrevet noget om det.

Speak: Og hvordan har du det med det?

Nils Petersen: Jamen, det er det, jeg siger til dig, altså. Hvis vi havde skrevet, at vi havde gjort det. Altså, fordi der ikke er. Hvis vi havde skrevet. Havde der været skriftlighed om dét, Børn og Unge laver, så havde vi jo kunnet fremlægge vores skriftlighed og sige: Jamen, det står her. Nu står vi i en situation, hvor der ikke er skriftlighed, og så må jeg bare konstatere, jamen, det er i hvert tilfælde ikke leveret til politiet på en måde, så de opfattede det. Og det er ikke godt nok.

[G]: Direktøren får jo af vide, at hans medarbejder ikke fortæller den hele sandhed, altså.

Nils Petersen: Men derfra til at konkludere, at hun har skjult noget for politiet, det synes jeg godt nok er noget af et spring. Det er i hvert tilfælde ikke et spring, jeg foretager sådan.”

[K] anmodede den 28. maj 2009 TV 2 om at bringe et genmæle, hvilket mediet afviste den 25. juni 2009.

2 Parternes synspunkter

2.1 [A] og [B]s synspunkter

[K] har anført, at udsendelsen indeholder en række tendentiøse udsagn, som er stærkt krænkende og beskriver faktuelle forhold på en ukorrekt måde. Selvom [A] og [B] ikke optræder ved navns nævnelser, vil det være meget enkelt at udpege hvem, der var ”lederen” og ”souschefen” på de forskellige tidspunkter af forløbet.

Udsendelsen beskriver forhold, som hvis de er sande vil indebære, at klagerne har begået strafbare forhold ved at undlade at handle på en viden om, at pædagogmedhjælperen begik seksuelle overgreb over for børn og derved valgte at lade ham fortsætte ansættelsen og fortsat have mulighed for at krænke børn. Alle har pligt til at gøre opmærksom på forhold, der kan være truende for børns trivsel. Pædagoger har i kraft af deres uddannelse og ansættelse en skærpet oplysningspligt over for disse forhold. Seksuelle overgreb, som en pædagog er vidende om, er klart omfattet af oplysningspligten over for de sociale myndigheder og politi. Det er alene på baggrund af dommen, at man har kunnet fastslå, at der bag hændelserne er sket krænkelser af børnene.

Klagerne har endvidere anført, at spejlepisoden ikke var en del af anklageskriftet, og der foreligger derfor ikke dom for, at der er sket seksuel krænkelse vedrørende dette forhold.

Af KL's rapport "Personalejuridisk undersøgelse af forhold i forbindelse med overgreb på institutionen Grønnebakken" fremgår det, at personalet ikke har været vidende om overgrebene, ligesom politiet ikke har sigtet klagerne for medvirken. Flere steder i udsendelsen fremstår det imidlertid som om, lederen forsøgte at dække over medhjælperens overgreb, mens disse stod på.

Der er navnlig henvist til følgende udsagn:

1. "[E] og [G] ved, at personalet pågreb [C] efter, at han havde misbrugt deres barn i et legetårn. Nu har de fundet ud af, at lederen ikke meldte det til politiet."

Det er først efter politiets efterforskning, at man har kunnet fastslå, at tårnet har haft en funktion i forbindelse med misbruget. Den senere dømte pædagogmedhjælper var ikke til stede ved tårnet, da pædagogen kommer til stedet og observerer børnene med bar underkrop. Anklageskriftet er uden præcis angivelse af, hvornår de enkelte strafbare handlinger er begået, idet børn er uden klar tidsfornemmelse. Det er derfor ikke er bevist, at et barn den pågældende blev krænket. Pædagogen foreholder senere medhjælperen børnenes udtalelser. Dagen efter nedfældes episoden i et notat, som institutionens leder [A] modtager og videregiver til forvaltningen.

2. "TV 2 dok kan i dette program afsløre, at personalet søgte at skjule belastende oplysninger for forældre, for kommunen og for politiet." [B] blev pålagt at afvente politiets undersøgelse, mens forældrene søgte svar hos hende på spørgsmål om der havde fundet misbrug sted. Klagerne vidste ikke på det tidspunkt, at der havde foregået overgreb. KL's undersøgelse fandt forløbet efter politianmeldelsen kritisabelt, og kommunen har kritiseret [A] for, at notatet ikke straks blev videregivet til forvaltningen.

3. "Bekymrede forældre havde mindst fire gange advaret institutionen om, at [C] krænkede deres børn". Forældrene henvendte sig på baggrund af episoder, der forekom mærkelige med henblik på en dialog med institutionen, men der var ikke tale om henvendelser om klare seksuelle krænkelser. Henvendelserne blev undersøgt ud fra oplysningerne på det pågældende tidspunkt. Det er derfor en stærk overfortolkning, at forældrene advarede institutionen.

Det fremgår KL rapporten, at forældrene i kildeepisoden ikke var sikre på, hvordan episoden blev formuleret over for institutionen, og konklusionen var, at der ikke var noget mistænkeligt i sagen. Det accepterede forælderen. I udsendelsen fremstilles det som [B] har ignoreret henvendelsen.

På denne baggrund mener [K], at klagerne er berettiget til at få bragt følgende genmæle:

"TV 2 har i udsendelsen "Pædofil i børnehaven" som blev bragt den 7. maj 2009 givet offentligheden det indtryk, at de ansatte i børnehaven Grønnebakken var bekendt med, at en senere dømt pædagogmedhjælper begik overgreb mod børnene uden at man fandt grund til at gribe ind.

Det fremhæves i udsendelsen, at lederen var klar over, at der var begået et overgreb ved en bestemt lejlighed kort før pædagogmedhjælperen blev politianmeldt på baggrund af en forælders oplysninger om deres barn.

Der var imidlertid ikke nogen viden hos lederen om, at der var begået et bestemt seksuelt overgreb mod børn forud for politianmeldelsen. Politianmeldelsen blev indgivet alene på baggrund af forældrenes oplys-

ninger og for at få politiets efterforskning af, om der var begået strafbare overgreb mod børn i institutionen.

Der er først efter at denne efterforskning og straffesagen mod pædagogmedhjælperen er afsluttet, at det var muligt at konkludere, at der var begået seksuelle overgreb mod børn i institutionen.

Der er ikke belæg for udsendelsens påstande om, at personalet havde viden om handlinger fra pædagogmedhjælperen, der indebar seksuelle overgreb.

Det kan efterfølgende ved domfældelse af pædagogmedhjælperen konkluderes, at pædagogmedhjælperen har begået seksuelle overgreb. Det er imidlertid først afdækket gennem politiets efterforskning, og uden at personalet har haft viden om de forhold politiet har afdækket.”

2.2 TV 2's synspunkter

TV 2 har afvist, at udsendelsen efterlader det indtryk, at klagerne var klar over, at der var begået et overgreb, eller at klagerne vidste, at pædagogmedhjælperen begik overgreb mod børnene. TV 2 har videre afvist, at udsendelsen hævder eller efterlader det indtryk, at pædagogmedhjælperen er taget på fersk gerning i at misbruge børn i legetårnet.

Programmet kan derimod efterlade det indtryk, at de ansatte burde have vidst, at pædagogmedhjælperen havde en afvigende adfærd og kunne have reageret anderledes på forældrehenvendelserne. Familierapeuter forklarer, hvordan det kan være svært for kollegerne at indse, at der foregår noget forkert. Klagerne ønskede ikke at deltage i udsendelsen. [A] valgte dog at lade Nils Petersen udtale sig på sine vegne.

Til de enkelte klagepunkter har TV 2 anført følgende:

Ad 1

Udsendelsen hævder ikke, at personalet greb medhjælperen på fersk gerning ved tårnet. Dagen efter episoden blev pædagogen bedt om et skriftligt notat herom, og lederen orienterede således ikke kommunen samme dag, som tårneepisoden fandt sted. Kommunens områdechef forstod ikke på lederens efterfølgende forklaring, at episoden var alvorlig og aktuel.

Ad 2

Personalet fortalte ingenting om de fire forældrehenvendelser og observationer til forvaltningen i Børn- og Ungeafdelingen. Personalet fortalte heller ikke noget til forældrene i fem uger om tårneepisoden. Tårneepisoden var ikke med i kommunens anmeldelse af pædagogmedhjælperen, og lederen nævnte kun fotoepisoden, da hun blev afhørt den 14. maj 2007. Hun blev samme dag telefonisk gjort bekendt med kilderepisoden og fire dage tidligere med tårneepisoden. Lederen har siden hen fået en skriftlig kritik for ikke at forklare sig tydeligt nok om tårneepisoden til forvaltning og politi. Af KL rapporten fremgår det, at lederen afgav forklaring om tårneepisoden 15. juni 2007.

Ad 3

TV 2 har anført, institutionen har modtaget en del advarselssignaler, uden at det fik konsekvenser bortset fra et møde i forbindelse med fotoepisoden. I tre tilfælde havde børnene fortalt deres forældre om situationer, hvor medhjælperen havde udvist en krænkende adfærd, hvorefter forældrene henvendte sig til institutionen for at få en forklaring. I det sidste tilfælde, spejlepisoden, havde en forælder selv set en krænkende adfærd over for en pige. Der er således belæg for at bruge formuleringen, at forældrene havde en oplevelse af, at medhjælperen havde krænkende adfærd over for børnene.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I Pressenævnets behandling har følgende medlemmer deltaget:

Jytte Scharling, Jan Kristensen, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

Pressenævnet finder, at navnlig udsendelsen af 7. maj 2009 giver indtryk af, at klagerne på tidspunktet for krænkelserne var vidende om, at pædagogmedhjælperen begik seksuelle overgreb mod børnene, og at klagerne alligevel undlod at handle på baggrund af denne viden. Pressenævnet har herved tillagt det afgø-

rende betydning, at det i udsendelsen oplyses, at ”Pædagogen pågriber altså [C] i alvorlig krænkende adfærd over for fire drenge” og ”... at en pædagog har pågrebet [C] ved legetårnet”, hvilket ikke er korrekt, idet medhjælperen ikke længere var til stede ved legetårnet. Da oplysningerne er egnede til at påføre klagerne skade af betydning, og da oplysningernes rigtighed ikke er utvivlsom, er klagerne berettiget til at få bragt et genmæle heroverfor.

I medfør af medieansvarsloven § 49 pålægges det herefter den ansvarshavende redaktør af TV 2 efter retningslinjerne i lovens § 39 at offentliggøre følgende:

”Speak: TV 2 omtalte i maj i dokumentarprogrammet ”Pædofil i børnehaven” pædofili-sagen fra Beder, hvor en pædagogmedhjælper blev idømt fængsel for seksuelle overgreb mod børn i børnehaven Grønnebakken. Den tidligere leder og den tidligere souschef af Grønnebakken har klaget til Pressenævnet over udsendelsen. Nævnet har bestemt, at de er berettiget til at få bragt følgende meddelelse om deres opfattelse af sagen:

Udsendelsen kan give offentligheden det indtryk, at de ansatte i børnehaven var bekendt med, at den senere dømte pædagogmedhjælper begik overgreb mod børnene, uden at man fandt grund til at gribe ind.

Det fremhæves i udsendelsen, at lederen var klar over, at der var begået et overgreb ved en bestemt lejlighed i børnehavens legetårn. Medhjælperen blev imidlertid ikke grebet på fersk gerning af personalet, som det fejlagtigt oplyses i udsendelsen. Overgrebet blev beskrevet af ét af børnene i børnehaven.

Det har efterfølgende ved domfældelse af pædagogmedhjælperen kunnet konkluderes, at pædagogmedhjælperen ved denne og andre lejligheder har begået seksuelle overgreb. Vi ønsker imidlertid at understrege, at dette er afdækket ved politiets efterforskning, og at vi ikke tidligere har haft viden om de strafbare forhold.

Hele kendelsen fra Pressenævnet kan læses på nævnets hjemmeside: pressenaevnet.dk.”

Afgjort den 6. november 2009